

Nytorp, ett skärgårdshemman på Mörkö

HISTORIK ÖVER DE MÄNNISKOR SOM BODDE PÅ NYTORP I GÅNGEN TID, SAMT EN KORT BESKRIVNING AV DEN FÖRFALLNA LADUGÅRDEN

På Mörkö's östra sida mellan Rossholmen och Kallasvik ligger ett gammalt skärgårdshemman, som heter Nytorp. Det var ett arrende under Hörningsholms godsförvaltning men utan dagsverksplikt.

Från boningshuset har man en underbar utsikt mot sydost över farleden från Landsort till Södertälje och över de fiskevatten som hört till gården.

Arrendet omfattade en areal av 8,3 hektar åker och 1,7 hektar hagmark, men ingen skog. Jorden bestod av hård lera. Mest betydande var nog möjligheterna till fiske.

Boningshuset som uppfördes 1909 innehåller 1 rum och kök. Ladugården och andra ekonomibyggnader byggdes 1879.

Till att börja med hade man oxar som dragare. Astrid Eriksson minns när den första hästen köptes i Hölö. Det var en nordsvensk som hette Putte. Förutom oxar eller häst hade man fyra kor och ungdjur samt svin och höns.

År 1876 flyttade **Karl Erik Ersson med hustru** från Myrstugan till Nytorp. Han byggde ny ladugård. Den står fortfarande kvar, men i mycket dåligt skick.

Matilda Hagman (mormor Tilda) på Nytorp

Sonen **Carl Fredrik Carlsson** (1873-1962) och hans hustru **Sofia Ulrika Hagman** från Hörningsholm tog över arrendet 1904 och lämnade över det till sonen **Herman Carlsson** 1931. **Herman Carlsson** var gift med **Selma Maria född Pettersson** från Tuna. De fick barnen **Astrid** och **Inga-Lill**. Herman ägnade sig mest åt fiske med båten Svea. Fisken levererades till Stensund.

Dottern **Astrid** och **Manne Eriksson** har sedan 1969 Nytorp som sommarställe. Astrid är fjärde generationen på Nytorp; med barn och barnbarn blir det sex generationer.

Under vinterhalvåret bodde Sofias mor **Matilda Hagman** (mormor Tilda) på Nytorp. Astrid berättar att mormor Tilda var en person hon tyckte väldigt mycket om. Hon var pigg och pratsam. När våren kom vandrade Tilda över skogen till sin kammare i Åtorp. På hösten vandrade hon tillbaka till Nytorp igen. Astrid hälsade gärna på Tilda i Åtorp när hon gick i skolan i Löten. Tildas man var kusk på Hörningsholm.

Jordbruket på Nytorp drevs fram till 1960-talets första år. Elektricitet drogs in 1967-68 och 1975-76 planterades skog på många av de forna åkrarna.

Ladugården har fått stå orörd sedan djuren försvann och fortfarande kan man på tavlorna över båsen läsa kornas namn och när de betäcktes. Den forna atmosfären lever kvar men byggnaden kommer troligen att rivras. Det vore verkligen synd, ty på Mörkö är många av de gamla torpstugorna väl bibehållna men av ekonomibyggnaderna finns inte mycket kvar. Hembygdsföreningen har låtit fotografera och mäta upp lagårn så att åtminstone något finns kvar till eftervärlden.

Men kanske är det inte för sent att rädda ladugården så att den kan bevaras som ett minne av ett småskaligt jordbruk. Och **hela hemmanet** får vara kvar som ett minne av den tid man här levde på fiske och jordbruk.

GUSTAF FRIBERG

HÖRNINGHOLM 2:1

Nytorp

Sommarboställe f.d. torp

Torpinventering och dokumentation 2002-09-11

Närvarande: Lennarth Johansson, Gustaf Friberg och Ivar Kraft.

Namn på brevlådan. "Eriksson-Lindberg"

Dokumentationen omfattar f.d. ladugård.

Utvändig beskrivning i korthet:

Norra sidan har en grundkonstruktion av obearbetade gråstensplintar och väggar av timmer men även av utanpåliggande skiftesvirke, målat med falu rödfärg. Måttangivelser, höjd till taknock ca 5,00 met. höjd vid hörnen ca 2,90 met. bredd ca 5,40 met.

Södra sidans grundkonstruktion är sammanfogad av murad obearbetad gråsten väggar av timmer samt av utanpåliggande s.k. locklistpanel, behandlad med falu rödfärg. Måttangivelser, höjd till taknock ca 5,00 met. höjd vid hörnen ca 2,90 met. bredd ca 5,40 met.

Västra och östra långsidorna har i stort sett samma konstruktion och material som norra och södra sidorna. Måttangivelser höjd ca 3,10 met. bredd ca 24,70 met.

Taket är av takstolskonstruktion med tvåkupigt rött tegel samt takspåntäckning under, taket är delvis i dåligt skick, det regnar in här och var, ett nytt tak måste läggas för att kunna bevara denna gamla genuina byggnad i originalskick. Tack vare den extra ventilation som nu har fortgått i många år så har hela byggnaden ändå bevarats på ett bra sätt och därmed inte drabbats av mögelangrepp.

Gamla landsvägens ungefärliga sträckning

Nuvarande landsvägens ungefärliga sträckning

Interiörbeskrivning

Utrymme för boskap: höjd 1,93 met. längd 8,00 met. bredd 5,00. Här finns en större mängd enkupigt rött lertegel lagrat. Plats finns för 5 kor, 1 häst (oxe) och ett par grisar, kanske också en kalv. Över varje kobås finns namnskyltar, från vänster 1) *Mona f.1959. B.22/9*, 2) *Lady f.1952. B.28/8*, 3) *Krona f.1955. B.1/8*. Strax till vänster vid ingångsdörren står en gammal svart järnspis, utan spisplattor. Mot väggen åt öster under fönstret finns en väggfast kalvkätte, med en vidhängande kedja. För övrigt finns 3 dörrar och 4 små fönster.

Utrymme för mjölkkanor m.m. Rummet är helt tomt, längd 2,64 met. bredd 5,00.

Förvaring av halm och hö. Rummet är helt tomt, längd 5,10 met. bredd 5,00.

Vagnslider, genomfart. Rummet är helt tomt, längd 3,25 met. bredd 5,00.

Sadesförvaring m.m. Rummet är helt tomt, längd 3,60 met. bredd 5,00.

LENNARTH JOHANSSON

Några människoöden i Hölö enligt prosten Scharffs notationer

NEDTECKNAT AV OLLE ERIKSSON. DET HUVUDSAKLIGA INNEHÅLLET ÄR HÄMTAT FRÅN
HÖLÖ MIKROKORT NR 113663 BLAD 3/4

Pål Johansson Scharff kom som komminister till Hölö vid årsskiftet 1685-1686. Hans företrädare Ericus Finning hade avlidit den 8 november 1685. När sedan även kyrkoherden Folcherus Gregorii Wulff avled den 13 februari 1688, efter 32 års tjänst i församlingen, så blev Pål Johansson Scharff hans efterträdare, efter en tids överklagande från änkan Katarina Ruuth efter herr Folke, som tidigare kyrkoherden kallades bland menigheten.

Som seden var inom prästerskapet så ändrades nu kyrkoherdens namn. Pål blev Paulus och det förhållandet att han var son till en Johan (Hansson) gjorde att han kallade sig Johannes i stället. Hans fullständiga namn fr.o.m. oktober 1688 blev således Paulus Johannes Scharff, om jag förstått kyrkans böcker rätt.

Det bör påpekas att texten kring Ericus Finning och "herr Folke" är skriven på latin varför jag inte kan gå i god för att min tolkning är fullständigt korrekt.

Nog om detta – det är P.J. Scharffs notationer omkring avlidna personer och deras karaktärsdrag och öden som jag funnit mer intressanta. I stället för avlidna använder han de mer stillfulla uttrycken "i Herranom afsomnade" och "i Herranom förlösta". Läsaren bör vidare känna till att man för 300 år sedan lade en något annan innebörd i karaktärsdrag som "en stilla karl", "en stilla och saktmodig hustru" med flera uttryck.

Efter denna något långa men nödvändiga förklaring om bakgrunden övergår jag direkt till några av Scharffs korta men intressanta berättelser kring de i Herranom afsomnade under kyrkoherdens första period, då församlingen fick genomleva svältåret 1688 som följde på de tidigare missväxtåren. Hans gammalsvenska språk har jag i några fall förtydligat.

9 mars 1692	dog Mjölnaren Per Hansson från Åby kvarn,
"en ärlig och snäl karl".
30 april 1692	Carin Pehrslotter, Anders Erssons hustru,
"som illa lefde med sin man".
19 jan. 1694	Gambla häradsdomaren Jöns Larsson som
afled i fattigstugan i stor fattigdom.
27 febr. 1694	Brita Olsdotter, en fänig hustru som på
14 års tid ej hade begåt Herrens heliga
nattvard.
22 aug. 1697	afled i Herranom Johan Hanssons änka,
högvälborne ock gudfruktiga Matronan
Barbara Leffler, Pauli Scharffs moder.

5 jan. 1698 Hälleby, en piga Christin
 17 " " " den tredje system, Maria Olofsd:r
 18 " " " den fjärde " Brita "

anm. år 1698 är svältåret som följde på missväxtåren 1695-1697

5 april 1698 en främmande man, okänt namn, fattig, som dödde i Sköttorps hagen och sade sig hemma (vara hemma) i Tystberga.
 5 maj 1698 Österby Per Jönssons h:u, Carin Olofsdotter
 10 " " " flickan Carin Jonsdotter
 17 " " " fadern Jon Jönsson
 21 " " " Per Jönssons barn, Carin
 23 " " " barnet Anders Jönsson, krympling
 27 " " " Per Jönssons barn, Ingeborg
 7 jan. 1699 En tiggargustru som dödde i Tösta, född i Frustuna, och bodt i Björnlunda. Okänt namn.

anm. Det krävdes tillstånd för att få gå mellan gårdar och tigga ihop till brödfödan.

29 dec. 1699 blef vid Lilla Åby mjölnarens ärliga och beskedliga Per Jacobssons gosse, Jacob Persson som föddes 20 okt. 1693 ömkeligen ihjälskjuten af en båtsman Johan Mårtensson som ville se om en hagelbyssa skulle gifva mycken eld. Båtsmannen bekände sig aldrig förr handskat byssa; men såg nu allenast på låset, ej aktandes att den lilla på en kista uppklifven stod, mitt för bysseändan. Den lilla blef skjuten kl. 8 1/4, död kl. 12, begrafnen dagen efter 13 dagen.

23 aug. 1703 dräptes en gammal man från Tuna i Mörkön ofvanför Sunds saltäng, på lilla backen och hans vagn stälpt på honom. Han hade några knifhugg i halsen och vagnen på kroppen, men banemannen fant man icke då något tecken till.

30 maj 1704 En gubbe, Per Olsson, som lefde ogift, och aldrig ägde något som minst, ej heller någon skatt gaf, men hade åtskillig galeskap för sig. Kallades för Pelle i hatta (hat-ten).

Jag avslutar denna genomgång av Scharffs äldsta notationer med ett dödsfall som inträffade den 30 maj 1709 där hans reaktion mot människors bristande åtljydnad av budorden och kärleken till nästan, skiner igenom.

"En fattig främmande hustru, okänt namn, från Eneby införd i församlingen (Eneby tillhör Ytter-Järna församling). Hon var så eländig att hon intet tala kunde. Hvar de dock så obarmhärtiga att från Staf in til Sund ingen fanns som i dödsnöden ville låta hvila hennes arma kropp, utan hvar och en lät henne gå till dess hon kom till Anders Nilsson i Nedergården i Sund, där blef hon i hans kök inlagd och strax efter någon timma död".

Kommentar: Tänk ändå om det hade funnits en avskrift av den straffpredikan som kyrkoherden med all sannolikhet höll efterföljande söndag.

Scharffs noteringar och övrigt som framgår av kyrkböckerna leder till eftertanke för oss nutida människor som lever i trygghet och välmåga, men ändå vill ha ständigt mer för att bli nöjda. Se hur våra förfäder hade det – det är hög tid att stanna upp en stund och tänka till – tycker...

OLLE ERIKSSON

Kyrkliga syföreningens möte

HOS HANNA SVENSSON VID SKÅLBYLUND DEN 6 JULI 1932

Foto: Sigrid Hållidin, Hölo

På ovanstående bild som tidigare varit införd i 1996-års krönika finns en person som ingen kunde identifiera. Men på senaste hemvändardagen kom kyrkoherde Strömbergs son Lennart och han kände igen sin farmor. Den kompletta personbeskrivningen ser då ut så här.

Bakre raden fr. vänster: Ewelina Broström Solhem, Ida (?) Åbynäs, Amanda Pettersson Charlottenborg, Svea Andersson Ekeby, Olga Strömberg Prästgården, Signe Grave Kyrkskolan, Maria Jansson Åbykvarn, Augusta Blomkvist Anneberg, Lisa Rooth Kjulsta eller Emilia Mannerstedt Hölo samhälle, Maria Wallentin Stora Åby.

Mittenraden: Kyrkoherdens syster Vera Strömberg med prästsonen Bertil på sitt knä, Bror Strömberg Prästgården, Sigrid Gustavsson Skälby, Ameli Fredriksson Lilla Åby, Elvira Andersson Vinterhälla, Karin Håkansson Ene, Svea Simberg Ekhammar, Hanna Svensson Skålbylund, Hanna Jansson Åbynäs.

Främre raden: Kyrkoherdefruen Elin Strömberg, Alli Rundqvist Åbykvarn, Ester Jakobsson Helleby, Olga Björsten Väsbytorp.

Kyrkliga syföreningen startades 1910 av kyrkoherde Henning Jansson och är fortfarande verksam. Min farmor Sigrid Gustavsson hade denna bild i sitt fotoalbum.

MAJ PETERSSON

Utdrag ur Hölö sockenstämmoprotokoll, som visar att dåtidens ungdomar inte alltid var guds bästa barn. Denna händelse utspelar sig för 234 år sedan, i Anders Nilssons ärteåker i Winterhälla.

Sochnstämma d. 13 Julii 1769

Till denna sochnstämman hade Bonden Anders Nilsson uti Winterhälla, gienom Orgenistens ombud Ulric Wårdberg och Sexmannen Lars Ericson uti Sund, låtit inkalla Skomakaren Jöns Olofson uti Hamarstugan tillika med dess Hustru och dess 2de döttrar den äldre Maria Jönsdotter 16 år och den yngre Anna Jönsdotter 12 och desse sednare för det de olofligen plåckat ärteskidor uti Anders i Winterhälla, ärteåker, hwilket fadren inte kunat neka före efter den berättelse han fådt af sin hustru då han hemkom ifrån förrättat skoarbete på Mörckön, och som flickorna Maria och Anna icke woro tillstädes kunde man icke koma till något slut, förr än de kommo tillstädes hwilket förelades i fadrens närwaro, at skola skie nästkomande söndag, såframt de wille undwika någon Swårare påfölgd.

Jämwäl föregaf Pär Jönsson uti Påläng at den åfwannämde Jöns Olofssons dotter Maria hade uti Herregården utropat hans dotter Kristin med öknamn af "Fickanella". Lika så intygade Anders Nilsson i Winterhälla åt hans hustru blifwit kallad "ormöga".

Sochnstämma d. 20 Augusti 1769

Frågades efter Jöns Olofsson dess Hustru och 2de Theras döttrar Maria och Anna uti Hammarstugan, at komma till swars för det de förolämpat Anders Nilsson uti Winterhälla och des ärteåker.

De påkallades men woro icke tillstädes efter Eric Erssons i Sund berättelse. Och at detta inkallande Skiedt 2de gånger.

Och som et uppenbart förakt wisades af Thebortowarande fant församlingen sig at anlita Cronobetianten fiärdingzsmannen Johan Wessman at framskaffa dem; hwartefter och war tillstädes och lofwade uträtta detta.

Sochnstämma d. 27 Aug. 1769

Samma gång upropades Skomakaren Jöns Olofsson i Hamarstugan tillika med des 2de döttrar om de woro tillstädes efter det bud fiérdingzsmannen Johan Wessman tillika med Sexman Lars Ericson uti Sund hade gifwit dem. Swarades at bägge döttrar woro borta, föregifwande fadren at han inte kan råda dem thertill med sin befallning. Resolwerades af Församlingen: att som ett uppenbart förakt syntes af deras åtskillige bortowarande, nemligen döttrarnas så funno de billigt at ställa dem till stockstraff wid Kyrckian en helgedag, om de icke infinna sig till Söndagen den 15 nästk.mån.

Framgaf Pär Jönsson uti Påläng en skrift af Hans Larsson och Lars Hansson uti Klubben i Trosa Sochn. underskrefwn: innehållande några öknamn på dem, af Hans Larssons Hustru.

Dito berättade Pigan Anna Jansdotter uti St. Åby at hon hört flickan Maria Jönsdotter at hon kallat drängen Anders Andersson uti St. Åby "Swartmurre".

Så berättade Anders Be, at Jönsses son af 10 års ålder hafwer kallat Anders Nilssons dräng i Winterhälla, Lars Andersson "Klumpföt".

Ärkiände Jöns Olofsons yngsta dotter uti Hammarstugan at hon warit i Anders Nilssons ärteåker och plockat några ärteskidor: Lofwade bättring och intet befinnas mera af en sådan osed hwarföre församlingen fandt godt at henne lemnas en warning: och ther hon widare befinnes med sådan oart i kraft af förordningen icke kunna undwika stockstraff.

Pär Jönsson i Påläng påstod at Maria Jönsdotter uti Hamarstugan, skulle få kalla på nämde Maria till häradsrätten med sina witenen at ther söka henne.

Underskrifwet af:

Anton Fredic Trotzig

Olof Pehrsson i Österby

Jonas Olofsson i Ekeby

I dag skulle ingen ens höja på ögonbrynet at en sådan bagatellartad förseelse, men på den tiden ansågs det vara en svår förbrytelse. Systrarna Maria och Anna slapp som tur var undan det fruktansvärda stockstraffet med blotta förskräckelsen.

LENNARTH JOHANSSON

MÖRKÖ HERFOTBOLLSLAG ?

BAKRE RADEN FRÅN

VÄNSTER:

Persson

Ture Malmkvist

Sten Engström

Gunnar Melander

Garnström

Arne Karlsson

Okänd

FRÄMRE RADEN FRÅN

VÄNSTER:

Sven Karlsson

Okänd

Göte Gremberg

Erik Lindström

EFTERLYSNING: Du som känner till mer om detta herrfotbollslag, t.ex. om fel namnuppgifter förekommer, eller om du känner till vad de okända heter, hör av dig till oss.

För den egendom, som Hans Maj: Konung
 Oscar I efterlemnad vid Tullgarns Kongl.
 Lustslott utgör afgiften till de fattige
 inom Hölö församling Trettio Rik-
 daler Riksmünt, som härjemte öferlemnas
 och hvarföre qvitto förväntas.

Stockholm den 24 December 1857

Lars De Geer
 Bouppteckningsförrättare

Fördelas Hölö — 27. 50 öre infs/
 Wagnhärad för Nora — 2. 50. —
 30, rd rmt

Ur Calles kartong!

För den egendom, som Hans Maj: Konung
 Oscar I efterlemnad vid Tullgarns Kongl.
 Lustslott utgör afgiften till de fattige
 inom Hölö församling Trettio Riks-
 daler Riksmünt, som härjemte öferlemnas
 och hvarföre qvitto förväntas.

Stockholm den 24 December 1857

Lars De Geer
 Bouppteckningsförrättare

Fördelas på Hölö 27. 50 öre infs/
 Wagnhärad för Nora 2. 50.-
 30, rd rmt

HÖLÖ MÖRKÖ HEMBYGDSFÖRENING

VERKSAMHETSBERÄTTELSE ÅR 2002

Styrelsen för Hölö Mörkö Hembygdsförening får härmed avge följande verksamhetsberättelse för år 2002 vilket är föreningens 27:e verksamhetsår.

STYRELSE m.m.

Styrelsen har sedan årsmötet den 21 mars utgjorts av följande personer:

	Ordinarie	Suppleanter
Ordförande	Carl Eric Jonsson † 25/4 2002	Ann-Marie de Mander
Vice Ordf.	Torsten Eriksson	Enar Gustavsson
Sekreterare	Gudrun Andersson	Vera Gustafsson
Kassör	Walter Andersson	Maj Petersson
Ledamöter	Gustaf Friberg	Barbro Söderström
	Gunilla Follin	Louise Thor
	Ivar Kraft	
	Ankie Schipper	
	Bengt Stenberg	
Revisorer	Lars Eriksson	Tore Andersson
	Bertil Gustafsson	Mait Jacobsson
Valberedning	Orvar Juréus (sammankallande)	Lars Eriksson
	Sven Björklund	Anna-Lisa Drevinger
	Agneta Uddling	Anna-Lisa Eriksson

Styrelsen har under verksamhetsåret haft 10 protokollförda möten.

KOMMITTÉER

Årskrönikekommitté	Lokaler och redskap	Utställningar	Lotterier
Gunilla Follin	Hugo Kimsjö	Ankie Schipper	Vera Gustafsson
Dokumentation/Foto	Enar Gustavsson	Louise Thor	Barbro Söderström
Maj Petersson	Torsten Eriksson	Dräkter	Ann-Marie de Mander
Gunilla Follin	Ivar Kraft	Ankie Schipper	
Värdinna	Studieledare	Arkeologi	Presskontakt
Maj Petersson	Gustaf Friberg	Bengt Stenberg	Gudrun Andersson
			Bengt Stenberg

MEDLEMMAR

Föreningen hade vid årsskiftet 686 medlemmar fördelade på 364 familjer. Årsavgiften har varit 75 kronor för enskild medlem och 100 kronor för familj.

AKTIVITETER

Årsmötet hölls i Kyrkskolan den 21 mars med ca 75 deltagare. Riksspelman Ingemar Skoglund underhöll med musik på nyckelharpa och sång. Konstnärinnan Teresa Seger ställde ut sina verk i Blå Salen.

Vårvandringen den 20 april, som samlade ca 35 deltagare, gick till eremitens grottor vid Ernesidan.

Gökottan den 9 maj vid Tullgarnsnäs hade trots fint väder bara ett 15-tal deltagare.

Tullgarnsdagen, som vi arrangerar tillsammans med Slottsförvaltningen, gick i år av stapeln den 9 juni med en publik på ett par tusen personer och ett som vanligt uppskattat sång-, dans- och musikprogram. Tyvärr fick vi i år inte det stöd varken ekonomiskt eller på annat sätt av Slottsförvaltningen som vi varit vana vid. Då allt det arbete som vi lägger ner på arrangemanget inte står i relation till vad vi får ut har styrelsen beslutat att inte arrangera någon Tullgarnsdag år 2003.

Mörköturen den 14 juli och **Hölöturen** den 20 juli, som samlade två fullsatta bussar, lovordades av deltagarna. Bengt Stenberg och Gustaf Friberg guidade på Mörkö och Lars Näslund i Hölö.

Mittiveckan är en aktivitet som vi startade för två år sedan och som blivit en succé. Tanken är att bjuda in intressanta personer som talar fritt ur hjärtat och uppmuntrar till diskussion. Under året har vi haft följande 7 träffar:

Mitt arbete som skulptör - Hölökonstnären Lenny Clarhäll

Varför folkmusik - Spelman Ulf Lundgren

Engsholms slott och säteri - Kommunantikvarie Göran Gelotte

Fifång - ön, fisket och lite till - Författarna till Fifångboken Maria Landin och Björn Öberg

ABC om släktforskning - Anna-Stina Strandin Frej från Södertälje släktforskarförening

Romarikets förhållande till våra trakter - "Hölösonen" universitetsadjunkt Claes Petersson

Harry Martinsson - hans dotter Harriet Martinsson

Deltagarantalet har vid träffarna i genomsnitt varit 20 och som mest 30 personer.

Fifångresan den 24 augusti samlade 66 personer i två båtar. Underbart väder och Fifångs vackra natur blev en upplevelse.

Hemvändardagen den 9 september samlade ca 75 besökare, som efter högmässan traditionsenligt tågade från kyrkan till hembygdsgården med Södertälje Spelmanslag i spetsen. Enar och hans brors demonstration av spånhyveln och tändkulemotorn blev en succé liksom grönsakslotteriet. Efter kaffet visades i kyrkan en 1400-tals mässhake som ursprungligen funnits i Hölö men som nu förvaras på Historiska Muséet.

Vandring i fornminnesrika Salem den 21 september med Lars Svahn som guide. Salems hembygdsförening kommer att besöka oss den 26 april 2003.

Höstvandringen från färja till färja den 6 oktober, ett samarrangemang med Järna hembygdsförening och med deras Johan Pettersson som guide. 32 personer vandrade i den kalla nordanvinden från Ulvsund till Borghaga.

Öppet Hus den 8 november med en utställning av gåramålningar och kort på gamla torp och gårdar i Hö och Mörkö blev en succé. Ca 80 personer hade samlats att beskåda konstverken och samtidigt "mingla" runt kaffeborden. Studiecirkeln om Mörkö presenterade delar av sitt arbete.

Lucia firade vi den 9 december med 28 lucior och tomtar från Hölöskolan under ledning av Eva Dovhammar. Barnen bjöd vi på godis och ett 25-tal föräldrar på pepparkakor och glögg. Därefter hade styrelsen årets sista sammanträde åtföljt av sedvanligt knytkalajulbord.

Vi har även varit representerade vid **Lida gårds julmarknad** där vi hade framgångsrik försäljning av våra skrifter.

KUSTLAGET

Kustlaget är en sammanslutning av ett 15-tal föreningar som verkar runt Sörmlandskusten. Ändamålet är att utveckla förutsättningarna för turism och näringsliv utmed kusten, men samtidigt värna om att exploateringen inte blir lika hård som i många andra kustområden. Ett förbund har bildats där vi har två representanter - Torsten Eriksson och Gustaf Friberg. Den 5 maj deltog flera av våra medlemmar med familjer i Kustlagets utflykt med m/s Labrador till den vackra ön Lacka.

FILMINSPELNING

Vi har haft besök av ett filmteam, som använt vårt 40-talskök vid inspelning av en film om Jan Fridegård. Flera av våra medlemmar deltog som statister.

SKRIFTER

Efterfrågan på alla våra skrifter har varit mycket stor och vi har låtit nytrycka ett flertal av tidigare års upplagor. Nytt för i år är de översättningar och utskrifter av valda delar av gamla sockenstämmoprotokoll som Lennarth Johansson gjort. Vår nästa storsäljare tror vi skall bli boken om Oaxen, som beräknas komma under 2003.

SKOLPROJEKTET

Även detta år har vi tagit fram särskilda upplagor av vissa av föreningens skrifter för att användas och behållas av Hölöskolans elever i ämnet hembygdskunskap.

Liksom tidigare år har vi arrangerat Hölöskolans femteklassares besök med guidning på Tullgarns slott, där vi bl a bjöd på saft och bullar.

Dessa projekt, som vi avser att fortsätta, vill vi gärna se som en del av vår motprestation till det aktivitetsbidrag vi får från kommunen.

STUDIECIRKEL

Årets studiecirkel i hembygdskännedom under ledning av Gustaf Friberg och Bengt Stenberg har haft ca 20 deltagare. På temat torp och gårdar på Mörkö har man samlats vid möten en gång varannan vecka och haft 5 vandringar. Dessutom har vi under ledning av Enar Gustavsson startat en cirkel kring vår gamla tändkulemotor, som samlade 17 deltagare. Vi har fått 1 110 kronor i bidrag från Studieförbundet Vuxenskolan.

PERSONAL OCH LOKALER

Vi har haft Lennarth Johansson deltidanställd med bidrag från arbetsförmedlingen under hela året. Han har främst varit sysselsatt med skrivarbeten men har också tapetserat och målat två rum i övervåningen på stenhuset, där vi lagom till årsmötet räknar med att kunna återinviga våra utställningar.

CARL ERIC JONSSON IN MEMORIAM

Vår mycket uppskattade ordförande Carl Eric Jonsson avled den 25 april. Vi har haft en nekrolog införd i tre dagliga tidningar och vi hänvisar också till de minnesord som Göran Gelotte och Jan Ramstedt skrivit i årskrönikan.

EKONOMI

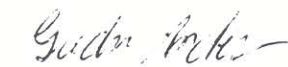
Föreningens ekonomi är god. Året uppvisar ett överskott på 6 647 kronor och ett behållet eget kapital på 77 725 kronor. Den främsta orsaken till det goda resultatet är att försäljningen av skrifter inbringat 35 000 kronor. I övrigt hänvisar vi till bifogade resultat- och balansräkning.

TACK

Styrelsen vill rikta ett stort tack till alla som under året på olika sätt bidragit till att göra 2002 till ännu ett framgångsrikt år för föreningen. Tacket riktar sig till dem som gett oss gåvor i form av pengar, värdefulla föremål, fotografier mm, till Lennarth Johansson samt till kommunen som visat sin uppskattning av det arbete vi lägger ned för kulturens bevarande i Hölö och på Mörkö.

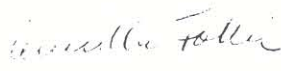
Hölo/Mörkö i februari 2003

Torsten Eriksson

Gudrun Andersson

Walter Andersson

Gustav Friberg

Gunilla Follin

Ivar Kraft

Anke Schipper

Bengt Stenberg

HÖLÖ MÖRKÖ HEMBYGDSFÖRENING

RESULTATRÄKNING ÅR 2002

INKOMSTER	Kronor	Förre året	
Medlemsavgifter	32 935	30 925	
Sålda skrifter	36 473	31 988	
Bidrag och gåvor	19 000	19 350	
Minnesfonder	4 350	1950	
Medlemsaktiviteter	3 620	0	
Ränta	976	599	
Tullgarnsdagen m.m.	0	5 633	90 445
	<u>97 353</u>		
UTGIFTER			
Tryckkostnader	34 962	28 337	
Årskrönika	13 680	6 559	
Förbundsavgifter	6 420	6 710	
Inventarier och reparationer	6 025	13 556	
Porto	5 285	4 889	
Telefon	5 036	4 765	
Administration	5 245	1 971	
Möten	4 197	1 343	
Dokumentation	2 611	2 603	
Reseersättning	2 306	5 300	
Tullgarnsdagen	2 157	0	
Försäkringar	1 300	460	
Uppvaktningar, kondoleanser	680	1 422	
Utbildning	647	350	
Representation	156	966	
Kostnadsersättning	0	1 000	80 231
ÅRETS ÖVERSKOTT	<u>6 647</u>		<u>10 214</u>

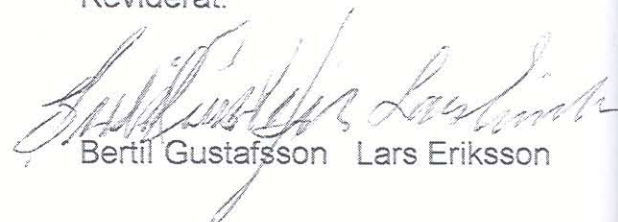
BALANSRÄKNING DEN 31 DECEMBER 2002

TILLGÅNGAR			
Postgiro	94 081	81 039	
Kassa	2 603	10 638	
SUMMA	<u>96 684</u>	<u>91 678</u>	
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
Skuld	18 959	20 600	
Ingående kapital	71 078	60 864	
Årets överskott	6 647	10 214	
SUMMA	<u>96 684</u>	<u>91 678</u>	

Hölo i februari 2003

Walter Andersson

Reviderat:

Bertil Gustafsson Lars Eriksson

Revisionsberättelse

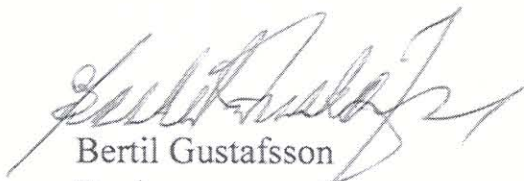
Undertecknade som valts till revisorer i Hölö Mörkö Hembygdsförening får härmed avge följande berättelse över föreningens förvaltning under tiden 1/1 -31/12 2002.

För fullgörande av vårt uppdrag har vi gått igenom föreningens kassabok, granskat inbetalningar och utbetalningar, kontrollerat föreningens postgiro samt tagit del av protokoll.

Efter årets överskott på kronor 6 647 uppgår föreningens behållna förmögenhet till kronor 77 725.

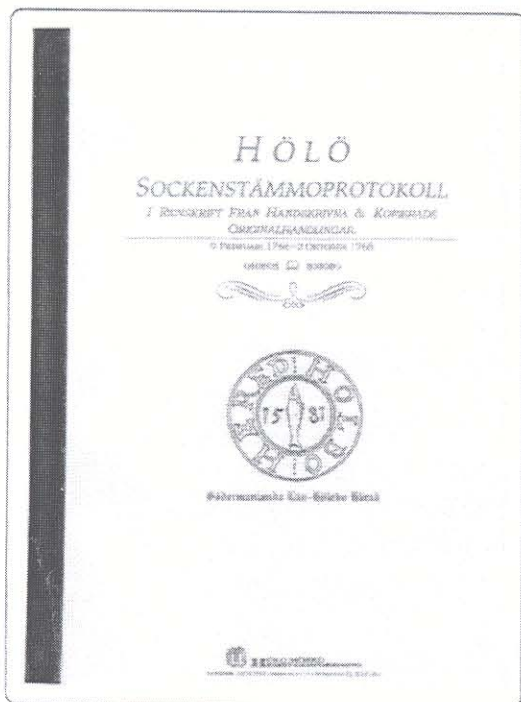
Den av oss företagna revisionen har inte givit anledning till anmärkning, varför vi tillstyrker att styrelsen beviljas full ansvarsfrihet.

Hölö den 18 februari 2003

Bertil Gustafsson
Revisor

Lars Eriksson
Revisor

Läs våra nya skrifter!

Hölö Sockenstämmoprotokoll

I RENSKRIFT FRÅN HANDSKRIVNA & KOPIERADE
ORIGINALHANDLINGAR, ÅR 1766~1768

Den här nytgivna skrift innehåller protokoll från Hölö allmänna sockenstämmor och är en intresseväckande läs-upplevelse där läsaren förflyttar sig bakåt i tiden till mitten av 1700-talet. Här får man en autentisk inblick i vad som hände i socknen och dess omnejd.

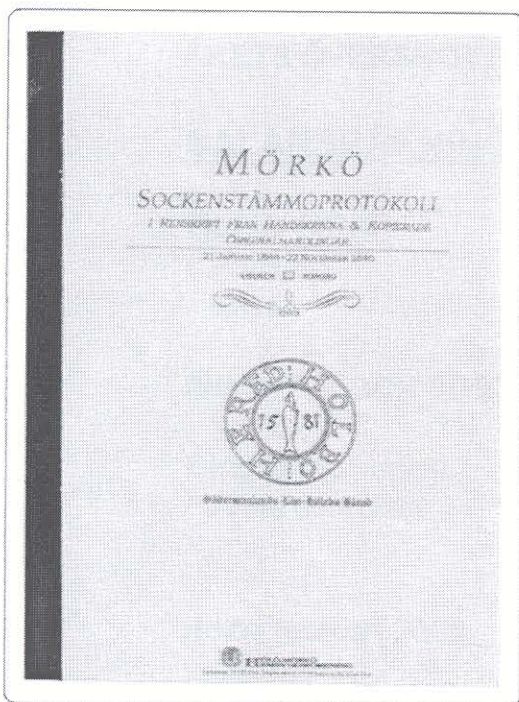
För att läsaren ska kunna tyda och förstå den handskrivna originaltexten har den renskrivits.

Utgiven av Hölö Mörkö Hembygdsförening 2002.

147 sidor. Format: A4 (210x297mm).

Pris: 100:-

Läs den!

Mörkö Sockenstämmoprotokoll

I RENSKRIFT FRÅN HANDSKRIVNA & KOPIERADE
ORIGINALHANDLINGAR, ÅR 1844~1846

Den här nytgivna skrift innehåller protokoll från Mörkö allmänna sockenstämmor och är en intresseväckande läs-upplevelse där läsaren förflyttar sig bakåt i tiden till mitten av 1800-talet. Här får man en autentisk inblick i vad som hände i socknen och dess omnejd.

För att läsaren ska kunna tyda och förstå den handskrivna originaltexten har den renskrivits.

Utgiven av Hölö Mörkö Hembygdsförening 2002.

130 sidor. Format: A4 (210x297mm).

Pris: 100:-

Läs den!

Boktaget!

Båtsmän & Ryttare

Hölö och Mörkö socknar. Utarbetad av Hembygdsföreningen. Utgiven 1999. 29 sidor. **Pris: 30:-**

Den gamle skräddaren berättar

En sörmländsk folk-och bygdeskildring från senare delen av 1800-talet. Baserad på skräddare Erik Ljunggrens memoarer. Läsvärd. Utgiven 1999. 62 sidor. **Pris: 100:-**

Fifång - en ö utan källor

Ett skärgårdstorp under Tullgarns kungsgård. Av Maria Landin och Björn Öberg. Utgiven 2001. 68 sidor. ISBN 91-631-1340-6. **Pris: 100:-**

Gamla mynt, mått och vikter

Tallriksunderlägg med intressant tema. Inplastad. Format A3, 297 x 420 mm. **Pris: 30:-/st. 100:-/4 st.**

Hölöbygdens Hembygdsdräkt

Dräkten invigd den 3 juli 1982. Innehåller brodyr-och sömnadsbeskrivning. Av Monika Svensson. Utgiven 1988. 28 sidor. **Pris: 30:-**

Hölö Kyrkskola 100 år

En sockenskolans historia 1879-1979. Utgiven 1996. 2:a omarbetade utgåvan. 24 sidor. **Pris: 30:-**

Hölö Passet

Med Åby Hälsobrunn och Hölöslaget. Ett stycke bygdehistoria. 3:e upplagan. Utgiven 2001. 16 sidor. **Pris: 30:-**

Hölöprosten Scharff

och rysshärjningarna 1719. Av Ivar Högström. 2:a upplagan. Utgiven 1998. 39 sidor. **Pris: 30:-**

Hölö Socken

En tidsberättelse från 1828, av prosten Johan Erik Petri. Sörmländska handlingar nr. 25. Nytryck 1999. 96 sidor. **Pris: 150:-**

Julen å Mörkö prästgård på 1860-70 talen

En julberättelse av Anna Ahlander. En verklig läs-upplevelse. Rikt illustrerad. 24 sidor. Format A5, 148 x 210 m.m. **Pris: 30:-**

Kongl. Vetenskapsacademiens Handlingar för år 1826

Strödda anteckningar om Svenska Flyttfoglarna i Södermanland av Kyrkoherde C. Ulr. Ekström. Nytryck 2001. 16 sidor. **Pris: 30:-**

Mörköbygdens Hembygdsdräkt

Dokumenterad från år 1828. Innehåller brodyr-och sömnadsbeskrivning. Av Lena Nyberg Almquist. Utgiven 1984. 29 sidor. **Pris: 30:-**

Mörkö Socken

En tidsberättelse från 1828, av prosten Carl Ulrik Ekström. Sörmländska handlingar nr. 26. Nytryck 1999. 116 sidor. **Pris: 150:-**

Pålsundet-"Sundet som skiljer Mörkö från övriga Sverige"

En hembygdshistorisk tillbakablick. Utarbetad av HBF:s studiegrupp 1999. 57 sidor. **Pris: 50:-**

Tegeltillverkning inom Hölö Mörkö

Verksamheten under 1600-1700 och 1800 talen. Utgiven av hembygdsföreningens studiegrupp år 1996. 16 sidor. **Pris: 30:-**

Tullgarn i Hölö historia

En historia som börjar på 1200-talet. Svenske kungens residens som i dag står under Slottsförvaltningens och Fastighetsverkets beskydd. 2:a utgåvan 1996. 20 sidor. **Pris: 30:-**

Årskrönikan

Utges varje år. Innehåller många artiklar och berättelser från bygden, skrivna av sockenbor och personer i församlingen. Innehåller dessutom föreningens verksamhetsberättelse samt mycket annat smått och gott Ca. 40-50 sidor.

Hölö Sockenstämmoprotokoll

I renskrift från handskrivna & kopierade originalhandlingar, från åren 1766-1768. Utgiven 2002. 147 sidor. **Pris: 100:-** *Nyhet!*

Mörkö Sockenstämmoprotokoll

I renskrift från handskrivna & kopierade originalhandlingar, från åren 1844-1846. Utgiven 2002. 130 sidor. **Pris: 100:-** *Nyhet!*

Har du missat någon årgång?

Tidigare årgångar som finns kvar, 1988, 1990, 1991, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001 och 2002. Pris: 30:-

O.B.S. Årskrönika 2001 och 2002 kostar 50:- Årets krönika ingår i medlemsavgiften. ISSN 1101-7228.

Skrifterna beställs från HÖLÖ MÖRKÖ HEMBYGDSFÖRENING,

Kyrkskolan, 153 92 HÖLÖ. Tel: 08-551 57160. PG 82 65 18 - 3

Den förfallna ladugården på Nytorp, fotot från september år 2002

Interiör från ladugården, kalvkätte

Bilden visar takinteriör från ladugården